

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Crèdits	1 de presencials (25 hores) 2 de no presencials (50 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Antonia Riera Jaume maria.riera@uib.es	13:15	14:15	Dimecres	01/09/2016	31/07/2017	Despatx A-107

Contextualització

Aquesta assignatura està integrada dins el Mòdul 3 del Màster de Primera Infància: Perspectives i intervenció des de l'àmbit social i educatiu. Aquest mòdul té com a finalitat analitzar la situació actual de la primera infància des dels contextos socials i educatius, conèixer polítiques de suport a la primera infància per revisar i comprendre la realitat i proposar noves estratègies d'intervenció. Des de tots els fòrums i organismes internacionals s'incideix en la necessitat de dissenyar polítiques per a la primera infància que estimulin el desenvolupament infantil, potenciar el caràcter educatiu d'aquesta etapa i garantir una formació suficient dels educadors que es responsabilitzen d'ella.

El disseny de polítiques i programes d'Educació en la Primera Infància (EAPI) per a nens menors de tres anys és un tema que ha generat forts debats en gairebé tots els països, ja que està íntimament lligat als valors d'una societat sobre com i qui ha de proporcionar la cura dels nens petits i la participació femenina en el mercat laboral. Els programes per a la primera infància estan orientats a oferir un servei integral i contemplem tant el desenvolupament del nen en totes les seves dimensions, com el dels pares. En molts països s'està plantejant la creació de serveis integrats basat en centres que atenguin als infants i a les famílies durant tota l'etapa de 0-6 anys.

L'assignatura està estructurada en dos temes: un primer tema on es dona una visió europea dels serveis d'atenció a la primera infància i on es presenten exemples de bones pràctiques de programes socio-educatius adreçats a infants i famílies i un segon tema centrat amb els indicadors de qualitat per avaluar i valorar la qualitat dels serveis per a la primera infància.

Professorat: Dra. Maria A. Riera Jaume. Investigadora principal del grup d'Investigació en Primera Infància de la UIB (GIPI) i membre del grup de recerca d'Infància, Tecnologia, Educació i Diversitat (GITED). Les seves línies de recerca principals estan relacionades amb el disseny i avaluació de programes de suport amb

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

famílies a la primera infància i bones pràctiques i innovació educativa a l'etapa d'Educació Infantil. Les seves publicacions i projectes de recerca estan relacionats amb aquestes temàtiques.

Requisits

Recomanables

Es recomana cursar contemporàniament les assignatures: *Estratègies d'Intervenció amb Famílies a la Primera Infància* i l'assignatura *Drets i Polítiques socials d'atenció a la primera infància* amb les que comparteix el treball interdisciplinari del Mòdul 3.

Competències

Específiques

- * CE3: Desenvolupar la capacitat de reflexionar sobre la pròpia pràctica i desenvolupament professional promovent projectes innovadors.
- * CE4: Conèixer, adaptar, aplicar i avaluar programes o serveis per a l'atenció a la primera infància en contextos socioeducatius o socio-sanitaris.

Genèriques

- * CG1: Examinar críticament l'estat actual del coneixement i les interpretacions sobre la primera infància des d'una visió multidisciplinària, així com conèixer l'estat actual dels debats internacionals sobre aquesta qüestió.
- * CG5: Integrar coneixements i formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la primera infància.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. Els espais per a la infància a Europa

- * Polítiques europees per a la primera infància.
- * Modalitats de programes i serveis per infants i famílies
- * Exemples de bones pràctiques

Tema 2. Indicadors de qualitat i avaluació dels serveis per a la petita infància

- * Factors i components de la qualitat dels serveis i programes

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

* Instruments i escales d'avaluació

Metodologia docent

En les sessions presencials es desenvoluparan els continguts a partir de les exposicions del professor, debats de les lectures i documents audiovisuals. Durant les hores de treball personal, l'alumnat haurà de realitzar les activitats previstes: lectura i anàlisi reflexiu de diferents documents i articles que complementaran els continguts introduïts, anàlisi de la qualitat d'un servei socio-educatiu per infants i famílies i l'estudi de cas interdisciplinar.

Volum de treball

El volum estimat a realitzar en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura i per a cadascuna de les modalitats organitzatives queda reflectit de la següent manera:

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques i sessió d'avaluació	Grup gran (G)	Exposicions per introduir els continguts. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència. Sessió d'avaluació final per el lliurament de treballs	17
Seminaris i tallers	Seminari interdisciplinar del mòdul	Grup mitjà 2 (X)	Seminari interdisciplinar del mòdul de l'àmbit socioeducatiu. Debat i reflexió en relació al seminari	2
Tutories ECTS	Tutories individuals i en petit grup	Grup petit (P)	Seguiment del pla de treball grupal i individual de cada alumna/e i del seu procés d'aprenentatge (horari a acordar amb el professor/a) i seguiment del projecte interdisciplinar en petit grup. Les tutories es podran fer presencialment o mitjançant la xarxa intranet.	6

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi de documents i bibliografia.	Lectura i reflexió sobre la documentació i bibliografia assenyalada i del material disponible a la xarxa intranet així com les exposicions a les classes teòriques servirán per a l'estudi de l'assignatura i la preparació del projecte interdisciplinar del mòdul. Preparació dels debats que es duran a terme a les sessions presencials.	10

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	Treball interdisciplinar del mòdul 3: Estudi de cas	<p>L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinar en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi del context familiar dels recursos i serveis disponibles.</p> <p>Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul: -Anàlisi del context familiar-Serveis i recursos de suport a les famílies- Indicadors de la resiliència familiar</p> <p>L'estudi de cas es centrarà amb una família amb fill/s menors de 6 anys i anirà adreçat a conèixer:</p> <p>a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família...</p> <p>b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi.</p> <p>c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar.</p> <p>Per a l'elaboració del treball es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris, aplicació d'escala d'avaluació, etc. per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures. Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió màxima del treball és mínim 25 màxim 35 pàgines.</p>	25
Estudi i treball autònom individual o en grup	Anàlisi de programes i instruments d'avaluació	Realització de treballs individuals i grupals en relació als continguts que s'aniràn exposant a les sessions de classe presencials. Un treball d'aprofundiment sobre un programa o servei europeu adreçat a infants i famílies així com l'anàlisi d'un instrument o escala d'avaluació per avaluar la qualitat dels centres educatius.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura, seràn valorades de manera global dins el mòdul 3 del Màster mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: R, no recuperable: NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 mitjançant la suma ponderada de totes les activitats realitzades.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió en l'avaluació de l'alumnat.

Segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

presentats de tal manera que es facin passar com a pròpies de l'alumnat. Concórrer en un frau d'aquest tipus suposarà l'automàtica qualificació de suspens a la convocatòria anual.

Classes teòriques i sessió d'avaluació

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Exposicions per introduir els continguts. Debats i reflexions en relació a les lectures de referència. Sessió d'avaluació final per el lliurament de treballs
Críteris d'avaluació	Assistència i participació a les sessions del curs. Lectura i anàlisi de la documentació aportada. 1) assistència i participació a les sessions del curs, mínim 80% 2) adequació de les preguntes i comentaris realitzats (argumentació de les idees, relació amb els continguts treballats, aportació d'idees i experiències professionals, plantejament de preguntes i qüestionaments que ajudin al grup a avançar)

Percentatge de la qualificació final: 15%

Seminari interdisciplinar del mòdul

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Seminari interdisciplinar del mòdul de l'àmbit socioeducatiu. Debat i reflexió en relació al seminari
Críteris d'avaluació	Assistència al seminari interdisciplinar del mòdul. Presentació d'un informe de reflexió individual en relació als continguts treballats al seminari.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Treball interdisciplinar del mòdul 3: Estudi de cas

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'objectiu d'aquest treball és adquirir una visió interdisciplinar en relació a dues temàtiques actuals que condicionen i determinen la qualitat de vida de la primera infància en el nostre context: l'anàlisi del context familiar dels recursos i serveis disponibles. Per a l'elaboració del treball s'hauran de considerar els següents aspectes tot integrant els continguts desenvolupats a les matèries del mòdul: -Anàlisi del context familiar- Serveis i recursos de suport a les famílies- Indicadors de la resiliència familiar L'estudi de cas es centrarà amb una família amb fill/s menors de 6 anys i anirà adreçat a conèixer: a- El context familiar: anàlisi del sistema familiar, característiques de la parentalitat, anàlisi del suport informal de la família... b- Els serveis i recursos del barri/municipi que empra la família, descripció i característiques d'aquests recursos i serveis, usos que en fa la família i beneficis que li aporta, anàlisi d'altres recursos disponibles en el barri/municipi. c- Anàlisi dels indicadors de la resiliència familiar. Per a l'elaboració del treball es realitzaran entrevistes, visites, qüestionaris, aplicació d'escala d'avaluació, etc. per tal d'obtenir la informació. La recollida de dades ha de partir de la fonamentació teòrica aportada des de les assignatures. Aquest treball es realitzarà en petit grup. L'extensió màxima del treball és mínim 25 màxim 35 pàgines.
Críteris d'avaluació	Es valorarà la qualitat de: la consulta de fonts bibliogràfiques, documentals i orals; l'aplicació dels continguts de les matèries en el desenvolupament de la temàtica; l'elaboració i redacció del treball; reflexió i anàlisi crític sobre l'estudi de cas. Es realitzarà una avaluació compartida a través de les assignatures: Serveis socio-educatius i experiències educatives innovadores a Europa; Estratègies d'intervenció en famílies; Drets i polítiques per a la infància

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Percentatge de la qualificació final: 40%

Anàlisi de programes i instruments d'avaluació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Realització de treballs individuals i grupals en relació als continguts que s'aniran exposant a les sessions de classe presencials. Un treball d'aprofundiment sobre un programa o servei europeu adreçat a infants i famílies així com l'anàlisi d'un instrument o escala d'avaluació per avaluar la qualitat dels centres educatius.
Criteris d'avaluació	Es valorarà el grau d'aprofundiment en la recerca de la informació sobre el programa o servei i en relació als instruments d'avaluació. Així com la reflexió i la relació amb els continguts de l'assignatura, l'anàlisi aprofundiment de les argumentacions, així com la presentació formal.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- * Ancheta L, A. (2015). Comparing Early Childhood education and care from a rights-based approach. *Rev. Española de Educación Comparada*, 25, pp. 47-63
- * Early intervention and prevention in family and parenting support (2012). Compendium of Inspiring Practice. Eurochild
- * Eurydice (2014). Cifras clave de La educación y atención a la primera infancia en Europa. Ministerio de Educación Cultura y Deporte
- * Ferrer, M. (2010) Los programas de intervención familiar y de apoyo a la parentalidad. *Rev. Indivisa*, nº 11, pp. 39-56
- * Riera, M.A. i Ferrer, M. (2003). Nous programes socioeducatius adreçat a la millora de les relacions parentals en els primers anys de vida. *Educació i Cultura*. núm.16. pp. 113-125. Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears.
- * Articles i informes europeus que es trobaran a la xarxa intranet de Campus Extens

Bibliografia complementària

Tema 1-Els espais per a la infància a Europa

- * Ancheta L, A.(2012).El derecho a la Educación y Atención de la Primera Infancia en la Europa actual. *Educatio Siglo XXI*, Vol. 30 nº 2 · pp. 129-148
- * Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. (2005) Espais Familiars. Temes d'Infància". Barcelona: Rosa Sensat
- * Casas, F. (2002). Políticas y servicios para la infancia en Europa. A F. Casas i C. Gómez-Granell (comp.) *Infancia, familia y calidad de vida*. pàgs. 3-22. Barcelona: Instituto de Infancia y Mundo Urbano (CIIMU).
- * Diputació de Barcelona. Area d'Educació. (2001). Serveis per a la infància. Marc de referència per a polítiques educatives en l'àmbit municipal.
- * Estela, A. i Jubete, M. (1990). Projecte Context-Infància. Ajuntament de Barcelona. Fundació Bernard Van-Leer. Document no publicat.
- * Eurydice (2010) Educación y Atención a la Primera Infancia en Europa: un medio para reducir las desigualdades sociales y culturales. Ministerio de Educación
- * Ferrer, M. i Riera, M. A. (2003). Innovació i experimentació de serveis socio-educatius per a infants i famílies: els espais familiars. *Enginy*. Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, núm.12-13, pp.49-56.
- * Haut Conseil de la Famille (2012) POINT SUR L'EVOLUTION DE L'ACCUEIL DES ENFANTS DE MOINS DE TROIS ANS

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10909 - Serveis Socio-Educatius i Experiències Educatives Innovadores a Europa
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

- * Hoyuelos, A. (2010). La identidad de la educación infantil. Rev. *Redalyc*, vo. 35, num 1.
- * Moss, P.; Phillips, A. (1990). Ser infant a Europa avui. "Temes d'Infància". Barcelona: Rosa Sensat.
- * Neyrand, G. (1995). Sur les pas de la Maison Verte. Paris: Syros
- * Parlamento Europeo. Documento de sesión (29.3.2011). Informe: Aprendizaje durante la primera infancia en la Unión Europea (2010/2159(INI)). Comisión de Cultura y Educación .Ponente: Mary Honeyball
- * Riera, M.A. i Ferrer, M. (2003). Espacio Familiar 'Camp Redó': Un enfoque comunitario y preventivo en la intervención con familias. *In-fan-cia*. núm. 88. pp. 29-32.
- * Sanchidrian, c. et al. (2010). Historia y perspectiva actual de la educación infantil. Barcelona: Graó.

Tema 1-Exemples de bones pràctiques

- * Bechi, E. (2010). La pedagogia del buon gusto. Ed. Franco Angelli
- * FALK, J.(ed.)(2008). Lóczy, educación infantil. Barcelona: Octaedro
- * FALK, J. (1998). Educar els 3 primers anys. L'experiència de Lóczy. Barcelona: Temes d'Infància. Rosa Sensat.
- * Hoyuelos, A. (2004) La ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi. Barcelona. Octaedro
- * Hoyuelos, A. (2006) La estética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi. Barcelona. Octaedro
- * Malaguzzi, L. (2001). Loris Malaguzzi. La educación infantil en Reggio Emilia. "Temas de Infancia. Octaedro: Rosa Sensat.
- * PIKLER, E. (1985). Moverse en libertad. Madrid: Narcea.
- * Wild, R. (1999) Educar para ser. Vivencias de una escuela activa. Barcelona. Herder

Tema 2-Indicadors de qualitat i avaluació dels serveis per a la petita infància

- * Varona, M. (2015). Educación Infantil de Calidad en Estados Unidos. Rev. Española de Educación Comparada, vol. 25. pp. 183-200
- * Balguer, i et al. (1987). "Calidad en los servicios para la infancia. Un documento de estudio". Red de atención a la Infancia de la Comisión Europea.
- * Bondioli, A. (2010). Tiempos, espacios y grupos. Barcelona: Graó
- * Dahlberg, G. (2000). Més enllà de la qualitat. Barcelona: Rosa Sensat, col. Temes d'in-fàn-ci-a
- * Harms, t; Clifford, R. (1990). Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- * Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Finland (2012) .Miho Taguma, Ineke Litjens and Kelly Makowiecki. OECD.
- * Lera Rodríguez, M. J. Calidad de la Educación Infantil: instrumentos de evaluación (2007). Rev. De Educación, 343, pp. 301-323
- * Zabalza, M.A. (1996). Calidad en la Educación Infantil. Madrid: Narcea.

Altres recursos

- * Head Start. <http://www.headstartinfo.org/index.htm>.
- * La Maison Verte. <http://www.lamaisonverte.asso.fr/index.htm>.
- * The Anna Freud Centre. <http://www.annafreudcentre.org/>.
- * World Association for Infant Mental Health (WAIMH). <http://www.waimh.org/>.
- * <http://www.nursefamilypartnership.org/nurses>
- * <http://www.reggiochildren.it/?lang=en>
- * <http://innovarteinfantilesp.wordpress.com/presentacion/>
- * <http://innovarteinfantilesp.wordpress.com/tag/reggio-emilia/>